

"AMERIŠKA DOMOVINA"AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPERJAMES DEBEVEC, Editor
Henderson 0628
Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto \$7.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti, četrt leta \$2.25
Za Cleveland in Euclid, po razpisalnicah: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50,
četrt leta \$2.00
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months,
\$2.00 for 3 months
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

No. 83 Thur., April 8, 1943

Roosevelt in Hitler

Se v maju 1933 je naslovl Roosevelt poslanico na državne vseh narodov, v kateri je predlagal praktično metodo kontroliranega oboroževanja. Po njegovem načrtu naj bi se dežele oborožile le do gotove meje, medtem ko bi si smela vsaka država utrditi svoje meje, kakor bi hotela.

"Moderno orožje za napad je mnogo močnejše kot moderno orožje obrambe," je naglašal Roosevelt. "Trdnjave ob mejah, strelski jarki, žične ograje, trdnjave na obrežju — vse to ni več nezlomljivo pred napadi bojnih letal, težkega topništva, tankov in strupenega plina."

Generali, ki so zidali Maginot linije so pozneje zvedeli, kako bridko resnične so bile te Rooseveltove besede.

Ponovno in ponovno je Roosevelt opozarjal na nevarnost hitlerizma. Prvi njegov važen korak po izvolitvi leta 1936 je bila med-ameriška konferenca v Buenos Airesu, kjer je izjavil: "Tam za morjem vidimo kontinente, kjer goje še vedno staro sovraštvo in nov fanatizem. Slišimo zahtevo, da se poravnajo krivice in neenakosti z mečem in nemiro-ljubnimi dogovori. Slišimo klic, da se morejo doseči novi trgi samo z okupacijo. Beremo, da se svetost pogodb med narodi ne spoštuje več."

"Mi vemo tudi, da se vrši oboroževanje na veliki meri. Ali moremo mi, republike Novega sveta pomagati Staremu svetu, da se odvrne katastrofa, ki grozi?"

Toda pri vsem tem je zagrešil predsednik Roosevelt eno napako. Podcenjeval je naglono in obseg nemške oborožitve. Toda v tem se je zmotil manj, kot se je zmotila Francija, ali Anglija (z izjemo Winston Churchill). Zmotil se je tudi veliko manj v tem oziru kot se je mnogo Amerikancev. Toda tudi tedaj je zidal Roosevelt preveč na francosko armado ter je tudi podcenjeval novo nemško orožje in taktiko, ki so jo Nemci razvili v modernem bojevanju. Roosevelt je mislil, da bo s pomočjo ameriške industrije, zlasti z našimi bojnimi letali, angleško-francoska zveza držala nacije v šahu in proč od nas.

V enem pa se Roosevelt ni motil, v čemer se je motilo mnogo evropskih državnikov. Roosevelt ni nikdar smatral nacizma za zid proti komunizmu. Ko je prišel leta 1933 k Rooseveltu v Hyde Park eden vodilnih angleških finančnikov, da bi mu prodal to idejo (da je nacizem obramba proti komunizmu), se mu je Roosevelt zasmejal v obraz.

Tri dni pozneje, ko je Nemčija izstopila iz Lige narodov in zapustila razoroževalno konferenco, je Roosevelt povabil Ruse, naj pošljejo posebne zastopnike v Washington, da se vzpostavi diplomatske odnose. Za to akcijo je imel še druge vzroke, kot položaj na Daljnem vzhodu. Dočim so se angleški in francoski konzervativci bali komunistične Rusije, enako nemški industriji, ki so pomagali Hitlerju do moči, se je Roosevelt ni bal. On je pravilno sodil, da bo v predstojećih letih nazijska Nemčija največja nevarnost za svetovni mir in za demokracijo.

Hitler je dobro vedel, da če bi ne bile Zedinjene države stopile vmes, da bi bila Nemčija dobila prvo svetovno vojno. Kljub temu je pripovedoval nemškemu narodu in je morda to tudi sam verjel, da bi Nemčija ne bila izgubila vojne, če bi se ne bila zrušila domača fronta. Toda Hitler je podcenjeval moč Zedinjenih držav. Ta napaka bi bila samo ena in morda bi ne bila usodopolna, če bi ne bil obenem podcenjeval silo samoozbrane Anglije in politične solidarnosti Rusije. Hitler je tako malo cenil vojaško silo Zedinjenih držav, da je mislil, da bo ob svojem času z lahkoto obračunal z Anglijo, zato se je obrnil proti Rusiji.

Hitler je mislil, da so se Zedinjene države pomehkužile, da so koruptne in v notranjosti popolnoma razgrane na razne stranke. Mislil je, da ima ameriški narod dovolj svojih lastnih problemov, da bi imel čas gledati na to, kaj počne Hitler in kam je namenjen. Predstavljal si je, da predno se bo Amerika zbudila, bo že prepozno, ker bo imel Evropo, Afriko in Veliko Britanijo tam, kjer jih hoče imeti. In potem bo lahko ob svojem času obračunal z nami.

To so bile kapitalne napake, ki jih je delal Hitler. Američani so bili res zaposleni s svojimi lastnimi problemi. Res je, da so postali mehkuzni v svojih navadah. Res je, da so bili raztrgani po strankah. In prav malo je manjkalo, da ni Hitler uspel na celi črti. Toda ameriški narod se je zbudil o pravem času, ker je bil na pažnji — Roosevelt.

Največja Hitlerjeva napaka je bila pa ta, ker je podcenjeval Roosevelta. Najsi so smatrali naciji Roosevelta kot enega največjih sovražnikov, toda ta sovražnik je bil daleč, s katerim se bo lahko obračunalo ob svojem času. Toda Hitler je spoznal, da je znal Roosevelt dobro oprijeti politično moč in da je njegova vojna strategija prav tako dobra kot Hitlerjeva, če ne boljša.

Skratka — Roosevelt je spoznal Hitlerja prej in boljše, kot je spoznal Hitler Roosevelta.

Danes lahko štejemo Roosevelta in Hitlerja med dva največja voditelja v tem svetovnem konfliktu. Imamo sicer še druge velike moči, ki se pa ne morejo primerjati. Kitajska ima Chiang Kaišeka, toda Kitajska je v modernem standardu šibak narod. Kitajska se bo morda dvignila kot vodilni narod v Orientu, toda le, ker ji bodo pri tem pomagali močnejši narodi.

Churchill je sijajen vojskovodja, ki bo dobil važno mesto v zgodovini, toda on je v prvi vrsti angleška osebnost.

Stalin stoji na čelu mogočnega naroda, toda komunizem ni predmet te vojne. Ideologija Združenih narodov ima angleško-ameriško jedro.

Japonski militaristi se bojujejo za iste principe kot naciji. Japonska pa ne ogroža svetovnega miru, razen če jo bodo zavezniki pustili nekaj let v miru, da se lahko pripravi. Mussolini, prvi fašistični "junak", ki se je dvignil k moči, bo tudi prvi šel v pozabljenje.

Nad vsemi temi pa stojita Roosevelt in Hitler, ki sta prišla do moči ob istem času. Ako bi imela Amerika mesto Roosevelta za predsednika kakega Hardinga ali Coolidgea, bi bila ta vojna že končana in Severna Amerika bi ob tem času stala sama ter sama pričakovala napada z dveh oceanov.

Ironija usode je zahtevala, da je postavila oba, Roosevelta in Hitlerja do moči depresija. Toda bil je Hitler, ki je obdržal Roosevelta na vladi. Ako bi ne bilo Hitlerja, bi Roosevelt ne bil kandidiral za tretji termin. Zato se lahko reče, da je leta 1940 Hitler izvolil Roosevelta. In Roosevelt bo vrjel Hitlerja ob tla.

BESEDA IZ NARODA**Od predsednika SANŠa**

Bratje in sestre!

SANS je izdal proglas za obhajanje SLOVENSKEGA DNEVA po slovenskih naselbinah. To naj bo dan, ko naj Slovenci demonstrirajo za ideale, za katere naši rojaki v stari domovini trpijo in stradajo, se bojujejo in umirajo in v katere verujejo tako trdno, da jim nobena žrtev ni prevelika. To naj bo dan, ko jih podkrepimo v tem silnem boju, polnem nadčloveškega junaštva.

Našla se bo pot, da se jim sporoči, kar bo zanje nedvomno mogočno bodrilo, in sicer da se Slovenci po vsej Ameriki spominjajo njihove tragedije in njihovega odpora in da so pripravljeno storiti svoj delež za njihovo zedinjenje, za njihovo osvoboditev in srečnejšo bodočnost.

Ta dan naj opozori tudi Amerikance na krivice, ki so bile storjene nad slovenskim narodom — ne le v sedanjem sporu, ampak že po prvi vojni, ki so namestni edinstva in svobode dobili razkosanost in tuje jar-me.

Z ozirom na važnost tega praznovanja vas prosimo, da se ga udeležite v vsaki naselbini, kjer niso razmere take, da bi to bilo popolnoma nemogoče. Če se ne more prirediti velik zbor, pa imejte vsaj sejo, na kateri naj se sprejmejo primerne resolucije, tako da bomo mogli rojakom v stari domovini sporočiti, da so se jih spomnili Slovenci po vseh naselbinah in jim obljubili svojo pomoč.

V mnogih naselbinah bo mogoče doseči, da proglasijo župani to nedeljo za SLOVENSKI DAN. V takem slučaju se potrudi, da to storijo. Vsako veliko gibanje potrebuje reklame; Slovenci si morajo pridobiti simpatije ameriškega javnega mnenja, da se na ta način izpodbije vpliv volkov v ovčjih kožah. Ponekod bo mogoče dobiti mestno dvorano za zborovanje; tudi te koristi naši pravilni propagandi. Porodilo bo vprašanja, kaj hočejo Slovenci, in pojasnila, ki jih morete dati na to, bodo vzbudila zanimanje za našo stvar. Sicer pa poznate sami najbolje razmere v svojih naselbinah in boste najbolje vedeli, kako morete doseči največ uspeha.

Nedeljo smo morali izbrati o popolnoma razumljivih razlogov; ob delavnikih je v sedanjih razmerah vsaka podobna proslava nemogoča.

Ne pozabite nam sporočiti o poteku svojega praznovanja in poslati prepisa sprejetih resolucij. Treba je pokazati, da je to ljudsko gibanje, neodvisno od vsake vlade in izvirajoče iz ljudskega prepričanja, iz ljudske volje za resnično zmago nad fašizmom in vsakim zatiranjem sploh.

Prilagamo vam dve resoluciji; če nimate časa in prilike, da bi sestavili svoji, lahko sprejmete ti dve.

Let's Buy Our Way
to
VICTORY
With War Bonds!

**Samostojno dr. Presv.
Srca Jezusovega**

Za mesec marec se nisem bil nič oglasil. To je pa zelo slabo vplivalo na nekatere naše članke in zopet na nekatere pa mislim, da vpliva sedanje pomladansko vreme, da so pri tem pozabili na svojo društveno dolžnost.

Članstvo raznih društev, ki redno poseja seje svojega društva, bo gotovo vedelo, kako težko je dobiti v današnjih dneh članov, ki bi bili pri volji prevzeti društveni urad, posebno pa je danes težko dobiti človeka, ki bi z veseljem prevzel tajniški posel. Saj veste, da je v današnji dneh vsak čez glavo zaposlen. Kdo pa je kriv, da se skoro slednji brani prevzeti tajništvo pri društvu. Odgovor na to je takoj na dlani — krivi so temu društveniki, ki za nemarjajo svoje društvene dolžnosti.

Le prepričani bodite, člani našega in drugih društev, da ni hujšega in bolj težavnega dela za vsakega tajnika ko to, če mora mesec za mesecem pošiljati opomine za društveni assement. Koliko še hujše in težavnije delo pa je za tajnika, kadar mora pozabljivega ali bolje rečeno nemarnega člana suspendirati ali celo črtat. Čudno je le to, da noben član ne pozabi svojega društva, kadar ga zade nesreča, ko se v hiši obliči bolezen.

Saj nihče ne oporeka članom, ki se javijo bolnim. Ne, tega nikdar, saj zato pa vsak plačuje, da bo deležen podpore v slučajni potrebi. Pri tem pa bi ne smeli pozabiti, da je potrebno tudi redno plačevanje assementov. Kajti, če ne bomo donasili v društveno blagajno, tudi vzeti ne bo kje, kadar bo potreba. Vsak mesec so nekateri, ki se ne spominjajo drugače na društvo kot tedaj, kadar dobe tajnikov opomin. Ali je potrebno to izredno delo? Ali ne veste, da je danes vsak tajnik preobložen z delom? Torej, če se zavedate tega, storite svojo člansko dolžnost in plačajte svoj assement o pravem času.

Vsak član naj ve, da assement pobiram **vsako drugo nedeljo v mesecu na seji**, ki se vrši ob eni uri popoldne. **V dvorani čakam že od polne naprej.** Dalje čakam **vsakega 25. v mesecu na domu od 6:30 zvečer pa do 8:30**, če je pa na 25. praznik ali nedelja, pobiram assement večer prej na 24. Dalje opozarjam vse člane, da sedaj ne hodite plačevati k meni na dom čez dan, ker ni nikogar doma in za pobiranje assementa pa ni nihče drugi pooblaščen kot jaz. Torej nikar ne nadlegujte drugih ljudi v hiši.

Vsak član naj upošteva to prošnjo in pojasnilo, pa boste videli, da bomo vsi zadovoljni. Saj ne rečem, da so vsi člani tako počasni ali pozabljivi, jih je pa le kakšen ducat, ki se jih vse prošnje nič ne primejo. Kadar bo pa kateri črtan, tedaj pa ni tega nihče drugi kriv kot tajnik, ki vestno vrši svojo nalogo, katero mu je naložilo članstvo, ko ga je izvolilo v tajniški urad. Ravno v zadnjem času smo imeli slučaj, ko je član prišel na sejo in hotel plačati assement, ko je bilo že prepozno. Kdo je kriv, če je član črtan? Tajnik gotovo ne, ampak vsak član sam, ki ni vršil svoje dolžnosti do društva.

Z večnim opominjevanjem pa ni samo delo, pač pa so tudi nepotrebni stroški za društveno blagajno, na katero bi morali posebno v sedanjih časih posebno paziti, ker so razne prošnje za pomoč na dnevnem redu. Tiste cente, ki jih porabimo za številne opomine, bi lahko obrnili v bolj koristne svrhe.

Nekateri člani so se že tako navadili, da pričakujejo kar po dva opomina predno se zganeje. Na eni izmed minulih sej našega društva je bilo sklenjeno,

da se nobenega člana ali člani-ce ne opomin več kot enkrat. Če se ne odzove na en opomin, jeto znamenje, da mu ni mar za društvo in posledice naj vsak sam sebi pripiše.

Precej sem vam napisal, le škoda, mislim bo v tem, da ravno tisti, katerih se tiče, tega opomina ne bodo videli. Ne pozabite, da je v nedeljo ob eni uri popoldne redna seja našega društva v SND, staro soplepje soba št. 3. S tem je dovolj povedano. Bratski pozdrav Tajnik.

Koncert Glasbene matice

Z malo izjemo vsi smo čakali na začetek koncerta, pa se vseeno ne smemo pritoževati, ker imamo dvojni čas. Namreč: napovedana je bila za začetek sedma ura, kar pa je bilo ob dvigu zastora že blizu osem, zato smo vzeli v naznanje vzhodni čas.

Pesem "Tone sonce tone" skladatelja F. Ferjančiča, se mi je povsem videlo, da je bila zelo srečno izbrana, ne samo, da je bila precizno proizvajana, pač pa, odgovarjala je priveditvi; koliko se splošna publika v slovenski metropoli zanima za našo pesem, ker udeležba je bila za ta koncert zelo pičila, tako da zasluži prvo in edino kritiko narod sam; ker ne zna ceniti vrline, kolike važnosti je danes naša pesem, posebno se v teh časih. Če bomo hoteli obdržati to kar še imamo, je naša sveta dolžnost, da se strnemo v eno skupnost. Časi, ko smo posejali kulturne priredbe, samo iz razloga, da smo podpirali stranke, so minuli, kar je v dvomu, da se še kdaj povrnejo; posebno v Ameriki jih ne moremo pričakovati.

Da upijemo — potapljam se, pa nič drugega, nam je v lastno škodo. Zakaj, dokler imamo na razpolago prijazna valila za posete na kulturne priredbe, je še vedno življenje v narodu, zato je samo dolžnost, da takih prilik ne preziramo. Vem, da težko razumevamo trud in žrtve za pripravo gotovih nastopov na odru, pa če bi šlo tem ljudem, ki se žrtvujejo za lastno korist, bi nam bilo odpuščeno, ker nam pa v svojo izgubo hočejo dejansko dokazati, kako lepa je slovenska pesem, v kateri predoči narod, kako je na visoki kulturi, pa da bi se nam ne zdelo vredno le v toliko, da bi pomagali s to malo vstopnino kriti stroške. Moramo reči: "Tone sonce tone." — Ne zavedamo se!

Splošno o programu kar bi pripomnil, je bila publika z proizvodom zelo zadovoljna. Večino pesmi so morali solisti, v dvospevu, četrospevu in zboru na pritisk aplavza ponoviti. V moških glasovih pa, kakor je bilo opažati so bili tu in tam malo šibki prema ženskim glasovom. Ženski glasovi so močnejši, naravnost briljantni. Občinstvo je pa najbolj uživalo pri naših narodnih bisserih. Nastop v četrospevu ni bilo označeno v programu, podal nam je: "Slovenec sem" in "Pred mojo kajčo," s čemer je ta nastop zelo obogatil program, le spremljava, ne vem vzroka, se je pri pesmi "Pred mojo kajčo" v ritmu malo tu in tam križala. Nad vse pa mislim, da je A. Grumova skladba "V spomin Ivanu Cankarju" bila precej močna skladba, ker v melodiji veje pravi slovanski duh, tudi je jemati v poštev dobro nastudirana v ritmu in finesi popol-

no. Pri ženskem zboru bilo opaziti, kakor so stali, stili glasovi, premoč v sebi, tako da ubija nižje glasove, tere je zelo lepo slišati, pa v nižinah kontra alt, ki so nuje celo skladbo.

Koncert je spretno vodil Ivan Zorman, pri klavirju mojster E. Kužnik, za laje zbor Glasbene matice, ključku koncerta nagradni šopki cvetja.

**Različne vesti iz balk
skih in sredozemskih
dežel****Bolgarija**

Na Bolgarskem vladajo vznemirjenje; položaj v zadnjem času temeljito menil, deloma radi napadnega delovanja zapadnih sil (konferenca v Casablanci), a deloma zaradi uspehov tekom skitskih vojsk do umora la Lukova. Nobenega dvoma o tem, da je s tem generacijin la Bolgarskem med važnih nemških agentov, Zanesljive vesti iz poročajo, da je vladna pila obrambo svojega in se v vojaškem ozirju lja na presenečanje.

Krog očišča se bole, bolgarska vlada zaradi ta v turški politiki ti ožjih stikov z Ankaro.

Obenem pa so Bolgar intenzivno zatirati grški v Traciji in Macedoniji, brže hočejo po vojni zedinjenim narodom, o zemlja popolnoma bolgarska, da morajo radi tega bolgarskih rokah.

Toda Hitler bi hotel Bolgarija pomagati fronti ali vsaj zadaj. Značilno je, da so dobili carski podaniki nasvet, pustite bolgarske ozemlja Nemci pošiljajo svoje otroke nazaj v raj. Kam se bo Bolgarija obrnila je težko reči, no je, da je postala silovozna.

(Daleč na 3 strane)

Mestni stražnik je razgrajča in potem svojega predstojnika report: "S tem nam me je jetnik poslal in rekel mi je: lump, cigarda, gnida, us, troj lastnoročnim podpisom jujem, da je res."

Škoti so poznani kot snjeni ljudje po vsem Škot bi skoro raje življenje kot bi se pa vinarja.

Neke nedelje škoti v cerkveni močan navzoče, naj darujejo najboljši zmoglosti na brodelno akcijo. Najmanj pa en dolar. Škotom je kar vreden lo, ko so začeli pobirati se je bližal kolektor škoti so sedeli, bolj so nervozni.

No, pa jim je misel v glavo in dobro mazali. Eden izmed namreč naglo omedle, dva sta ga pa ven nesli.

Dekleta in žene!

Za boljše pomladanske STERLING suknje direktno iz tovarne, po veliki njihovi ceni, druge in za zanesljivo in točno postruba, s zaupanjem na

BENNO B. LEUSTIG-2

1034 Addison

ENdicott 3426 ali 8506.

zimo, po najnižjih cenah, naravnost iz tovarne, na WHI-CALL Sedaj je najboljši čas, da si izberete in naročite FUR-COAT

Povest iz pokristjanjevanja
Slovencev. Spisal Ivo Pregelj
Tujec.

Italija

**MAKE
EVERY
PAY DAY
BOND DAY**

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

PREVEL DR. JOS. JERSE

"Seveda," je postrežljivo odgovorila. "Menda ne bo treba iti daleč?"

"Ne daleč, samo v Štajer. Gospod Albert —" oči so ji zaskrile, ko je zrla starcu v obraz, starčeve pa so plašno gledale — "bi rad zdravil zoper kugo. Nihče ne sme tega vedeti no, saj ti znaš molčati. 'Štefana' — svoja bleda usta je nagnil k njenemu ušesu, "kužni bolnik je pri nas. Nihče za to ne ve in tudi vedeti ne sme. Gospod Albert mu streže."

Ko je starec govoril o kugi, je dvignila svojo belo roko in se je prekrizala, kakor se ljudje po navadi križajo, kadar se imenuje kuga; toda mahoma ji je omahnila roka, ko je starček rekel: "Gospod Albert mu streže"; vsa se je stresla in je zajeceljala: "Za božjo voljo! Zakaj pa ravno on — da zbolí in umrje! O, to je strašno."

"Sam tako hoče, in ti, ki ga dobro poznaš in si njegova učenka, kužen vojak, če bi prišel v Štajer, pahní vse mesto v nevarnost, zato se je žrtvoval za mesto in je nesrečneža vzel k sebi, izpolnjuječ Zveličarjevo besedo: 'Kar ste storili najmanjšemu mojih bratov, ste meni storili.'"

"Da," je spoštljivo prikimala Štefana, ki se je še vedno močno tresla. "To je že res, pa grozno bi bilo, če bi umrl sveti mož... Kaj naj potem počno Štajerci... sirote bi bili brez očeta, ... čaka ga še mnogo dela, kadar pride iz ječe."

"Ne bo umrl, Štefana, Štefka," jo je tolažil Ertelj. "Ne pozna strahu, ki odpira vrata kugi. Veš pa tudi, da zemsko življenje ni najvišje dobro... Albert je smatra za prah in pepel, in ti se se vendar pri njem učila."

"Res," je rekla deklica. "Pri njem sem se učila, toda premalo. Toda, prečastiti, kaj naj kupim v lekarni, tekla bom v mesto, da se kmalu vrnem, zakaj" — mokro so se ji svetile oči na pobledelem obrazu, "gotovo me gospod Albert in bolnik težko pričakujeta. Li naj kupim v lekarni samo zdravila zoper kugo, bi-li ne bilo modro, da zahtevam tudi vsakdanjih zdravil, da ne bo nihče slutil..."

Stari pater se je posmehljaval: "Prav imaš. Vedno misliš dalje, kakor mi. Tu na lističu so zapisana zdravila zoper kugo, pripisal bom še nekaj navadnih vsakdanjih zdravil, da stvar ne bo sumljiva... Sedaj pa pojdi v božjem imenu, moje ljubo dete. Pa nikomur ne zini niti najmanjše stvari."

"Nikomur," je resno zagotavljala, vzela je svojo pleteno košarico, dejala je vanjo listič in je kakor srna odhitela proti Štajru...

Večerna zvezda je izšla na nebo, okoli starega jetniškega stolpa je ječal veter, v tramovju so kričale ponočne ptice.

Albert je čelo upirajoč v roko sedel ob postelji, na kateri je ječal bolnik in se je metal semintja. Pred menihom na mizi je ležala odprta knjiga, poleg nje je gorela rumena sveča. Albert je srepo zrl v knjigo; čutil je, kako mu pojemajo moči; pred očmi so mu semtertja švigale strele. Izprideni zrak, ki se je razpasel po sobi in odtoč po vsem stolpu, mu je kakor kamen legal na prsi. O da bi še danes prišla zdravila... toda Ertelj gotovo ni imel nikogar, da bi mu bil zaupal skrivnost in bi ga bil poslal...

Če zbolim in umrjem, ga bo leže zbada v čelo, kdo bo skrbel

za tega nesrečneža, kdo bo pokopal njega in mene? ... ne da bi kuga prišla izza teh zidov, kamor sem jo drzno zaprl...

Čuj! Spodaj je čisto tiho zapel zvonček. Albertu je kakor potniku, ki v puščavi zasliši žuborenje studenca. Plazi se k oknu, vse se vrtili okoli njega v zadušljivem zraku. Pogleda skozi okno, toda nikogar ne vidi. Toda ko začne navijati vrv, čuti težo na vrvi. Tisočkrat bo di Bogu čast in hvala!"

"Glej, Florino," reče svojemu sostanovalcu, čegar ime je spoznal iz bledenja, "sedaj prihajajo zravila, sedaj bo pa kmalu bolje."

Ze je obvisel koš ob križu v oknu, veselja ves tresoč ga je začel prazniti Albert. Opazil je, da je bilo vse fino in snažno položeno noter, vsak prašek, vsaka kroglica v pergament zaviti, nič ni zmešanega, vse je v najlepšem redu, vse je lahko precej najti. V sredi leži v dveh pergamentih zdravilo zoper kugo — kraljevski beozar!

"Mnogo dobrih stvari mi pošiljaš, oče Ertelj," pravi Albert poln vroče hvaležnosti. Nato je raztopil beozar v vodi in ga je vliil bolniku v usta, nato je v medenini zažgal sandalov les in je vrgel v ogenj limonove lupine. Kmalu je močno zadisalo po sobi, smrad trohobe se je jel umikati. Tudi večerni veter, kakor bi ga bil Bog poslal, je začel močneje pihati; ko je Albert spoznal, da piha od severozapada, je odprl vrata svoje sobe, tako da je prepil vso prepihal. Minula ga je teža v udih, glava mu je postala lažja; čutil je, da beži od njega bolezen, ki se ga je že hotela polotiti.

Zares, v pravem času je prišla pomoč. Zopet in zopet se je vroče zahvalil Bogu. Pa ni slutil, od kod je prišla pomoč.

Če prav se je Albert trudil na vso moč, da bi s protistrupi premagal strup, ki je razsajal v telesu ubogega tujca, slednjemu vendar-le ni hotelo biti bolje, nasprotno, od ure do ure je postajal slabši. Drugi dan je bilo telo že čez in čez pokrito z bulami, ki so širile neznosen smrad. Tako žalostnih velikonočnih praznikov kakor letos Albert še ni doživel.

Koliko se je trudil pater Albert, da bi ustavil strašno bolezen! Z jesihom in limono je izpiral bolniku sežgane ustne, z vodo in vinom mu je vlival v usta srce okrepčujoča zdravila, z lastno roko mu je pušcal kri — toda vse zaman, bolezen se je čedalje bolj hujšala... Na Veliko soboto zjutraj je spodaj v samostanski cerkvi veselo zaplamtela velikonočna sveča, orgle so zabučale, zvonovi so zadoneli in mogočno se je rezlegala iz cerkve vesela "Aleluja" — zgoraj v stolpu je po težki, prečuti noči klečal Albert ob postelji svojega groznega bolnika. Groza ga je bilo in skoraj bi se ga bil polastil obup od neznanem rjovenju bolnika, ki je blaznel v strašnih bolečinah in trgal svojo odejo...

Prišla je Velikonočna nedelja, in vse se je radovalo v Gospodu. V Albertovo ječo gori v temnem stolpu ni hotel prisijati žarek radosti. Kužni bolnik je blaznel in besnel; čez modre ustne so se mu vsipale nesramnosti, da je Albertu skoraj srce zastajalo v prsih. Sedaj je nesrečnež preklinjal Boga in vse svetnike, sedaj je grozno psoval svojo priležnico; nato je zabodel kakega opata ali grofa,

ki mu nista hotela dati kruha, slednjič je nekemu škofu postavil na streho rdečega petelina. Danielu v levnjaku pač ni bilo tako hudo med divjimi zvermi, kakor Albertu v tej strašni, zapuščeni ječi pri tem nesrečnem izvršku človeštva.

Pa še huje je moralo priti. Albert se je z obliži in mazili približal postelji, da bi bolniku nanovo obvezal bule. Ravno se je nagnil k bolniku, ki se je v tistem trenutku v hipni blaznosti sklonil pokonci v postelji, strašno zarjovel in je s svojimi od gostih bul pokritimi rokami zagrabil patra za vrat, da bi ga zadušil. Med Albertom in nesrečnežem se je začel boj za življenje in smrt. Ravno se je posrečilo Albertu premagati blaznika in se rešiti njegovih rok, ko je spodaj ob stolpu zapel zvonček. Albert si je obrisal pot s čela, oddahnil se je in je začel navijati vrv s košem... ves vesel, da dobri Ertelj ni pozabil na ubogega bolnika...

Ko je koš prijadral do okna, se je Albertu zasmejala srce. Hvala Bogu, koliko dobrih stvari je v košu! Poleg belega kruha je surovo maslo v podobni rože, zraven pa stoji kamenit, dobro zaprt vrč z mlekom. Albert je takoj natočil mleka v kozarec in je premagujoč se šel k postelji ter je bolniku, ne da bi črhnil najmanj besedo, da ga nanovo ne razdraži, ponudil novo okrepčilo.

A MESSAGE FROM GLADYS SWARTHOUT

We are all convinced that we are doing everything possible toward the war effort, but are we? No! Not unless over ten percent of our income is going into War Bonds!

Gladys Swarthout

U. S. Treasury Dept.

Jack Safford, star 23 let, nič kaj veselega obraza ne gleda na 55 zapornih povelj, katera so bila izdana proti njemu za kršenje prometnih postav v San Franciscu. Jack pravi, da je imel njegov avto nek njegov prijatelj v času, ko je bil on v Idaho.

FINI ELEKTRIČNI ČISTILCI

Urad za vojno produkcijo je dovolil v prodajo EUREKA IN ELECTROAIR ELEKTRIČNE ČISTILCE. Imamo jih veliko zalogo. Kupite, dokler jih lahko dobite.

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE
6104 St. Clair Avenue
JOHN SUSNIK, lastnik

Bolnik je srepo upiral vanj svoje motne, kalne oči — zdelo se je, da se zopet zaveda, in da se sramuje; slabotno je zasepeštal: "Menih! Ti — — dober!" To je bila prva beseda hvaležnosti, ki jo je Albert čul od bolnika. Toda tudi sladko mleko, ki ga je Štefana zjutraj na vse zgodaj, potem ko je že ob štirih zjutraj pomolzla kravo, prinesla čez hrib, ni moglo pogasiti notranjega ognja, ki je palil bolnika. Ta dan ni besnel, mirno je ležal na postelji; ko je solnce všlo visoko, je Albert s strahom opazil, da bolnik tišči črno peno in da mu s čela lije modrikast pot; tuintam je bruhal iz ust in nosa črno, izprieno kri, v kateri so kakor črne kačice mrgolele živalice. Albert je vedel, da so to predznamenja kužne smrti.

Menih je premišljeval, kaj storiti. Toliko se je že trudil za bolnikovo zemeljsko življenje, toda zastoj — telo mora umreti... Gre za neumrjočo dušo, gre za večnost... treba je rešiti dušo nesrečne smrti. Res je bil divji razbojnik, zato mu je toliko bolj pri srcu njegovo večno zveličanje.

Albert je vzel v roko stari železni križ in ga je pokazal groznemu bolniku. Čeli ve, kdo je ta, ki visi na križu? Ječe je prikimal bolnik: "Jezus!" Če ve, zakaj da je umrl na križu? "Da, vq."

"Dobro, veš, umrl je zaradi tvojih grehov. Ti ležiš tu na ku-

gi in moraš umreti. Ti je-li žal tvojih grehov? Se mi jih li hočeš izpovedati, da ti jih odpustim namesto Boga?"

Kakor ukročena zver na svojega krotilca, je bolnik srepo zrl na patra Alberta. "Da, izpovedati se..." Zadnjič da se je izpovedal še kot majhen deček... pred kakimi štiridesetimi leti — sedaj ne zna več.

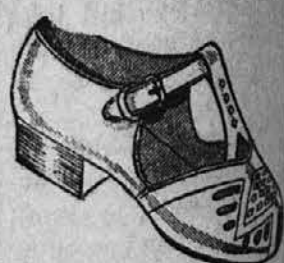
Albert je rekel: "Pomagaj ti bom." Sedel je k postelji, napravil je nadenjen velik križ in ga je izpraševal po desetih božjih in pet cerkvenih zapovedih; bolnik je odgovarjal s slabotnim glasom, kakor je vedel in znal, "da" ali "ne." — Nato je Albert molil Očenaš in Češčenoma-

rijo in je pozval bolnika, naj moli z njim, toda ta se mu je nemo režal, češ, da ne zna. Štideset let da že ni več molil. Albertovo dušo je objela žalost. Mu-li hudič ne pusti moliti? — Vendar je sklenil, nesrečnežu preskrbeti sveto potnico...

Ob štirih popoldne je zopet spodaj zvonček zapel. Albert je glasno zaklical doli: "Kdor je spodaj, naj malo počaka." Ko je zopet koš priromal gori in je Albert pospravil Štefanine darove, o katerih pač ni vedel, odkod prihajajo — ploščo rumenega medu in sveženj sveže redkvice — je s svinčnikom zapisal par besedi na prazno stran

brevirja, je položil listič, ki ga je nato spustil doli, je od spodaj hiter korak, pa je stopil k postelji, da bi trpečemu bolniku, ki je v groznih bolečinah, zapel zvonček; potegnili so gori. Listka ni bilo več. Spodaj ni opazil nikogar. Štefana je letela na posteljo, prosila brata vratarja, pošlje patra Ertelja, da bo za paramente. Tja je jala vsak dan, odkar je za skrivnost v stolpu sprejela novih narodov. Ertelj je prišel s prvim težkim korakom bled

Mandelno predvelikonočno naznanilo

Mi smo bili dovolj srečni, da smo si preskrbeli z zgodnjim nakupom najbolj izbrano velikonočno obuvalo za vsakega člana vaše družine.

Ti čevlji so iste standard kakovosti kot papre. Na vašo razpolago jih imamo zdaj vseh mer in širine ter v sledečih barvah: črne, rujave, plave in bele.

Mandel's Shoe Store

6107 St. Clair Avenue

POLEG GRDINA SHOPPE

Ali iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebščine

NE POZABITE NAJPREDJ POGLEDATI V KOLONO NAŠIH MALIH OGLASOV!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM DNEVNIKU IŠČEJO... POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Ameriški Domovini